

1. Erdészet, erdőgazdálkodás
  - 1.1 Története
  - 1.2 Szervezetek, jog
2. Erdőgazdálkodás alapjai
  - 2.1. Szakterületek, fogalmak
  - 2.2. Termőhely, fafajok
  - 2.3. Erdőtársulások
  - 2.4. Erdődinamika
- 3.) Erdőgazdálkodás folyamata
  - 3.1. Erdőfelújítás
  - 3.2. Erdőtelepítés
  - 3.3. Erdőnevelés
  - 3.4. Erdőhasználat
- 4.) Erdőbecslés
  - 4.1. Dendrometria
  - 4.2. Erdőtervezés folyamata
  - 4.3. Erdőérték számítás
- 5.) Természetközeli erdőgazdálkodás
- 6.) Erdővédelem
- 7.) Vadászat, vadgazdálkodás
- 8.) Közjóléti erdőgazdálkodás

ERDÉS ZET

Előadó: Lomniczi Gergely (33)

**Munkahely: Pilisi Parkerdő Zrt.
szóvivő
pályázati referens**

Elérhetőség:
lomniczi.gergely@pprt.hu

**Cél: szemlélet – otthonosan az erdőben
sokoldalú rendszer kezelése**

Időpont	Az előadás témája
2008.10.08.	Erdőgazdálkodás múltja és jelene - célok, szervezetek, jogszabályok
2008.10.15.	Erdőgazdálkodási alapok – termőhely, fafajok
2008.10.22.	Erdőtársulások I.
2008.10.29.	Erdőtársulások II. - Erdődinamika
2008.11.05.	*** ZH ***- Erdőfelújítás
2008.11.12.	Erdőtelepítés, csemetetermesztés, erdőnevelés
2008.11.19.	Erdőhasználat
2008.11.26.	Erdőbecslés, üzemtervezés, erdőérték számítás
2008.12.03.	Természetközeli erdőgazdálkodás – Erdővédelem
2008.12.10.	*** ZH ***- Vadászat, fajismeret, jogszabályok
2008.12.17.	Az erdő védelmi és közjóléti funkciói

Követelmények

Aláíráshoz

- 2 db ZH
- 20 perc
- elégséges 50% + 1
- aktív órai részvétel
- jelenléti ív

Kollokvium

- megajánlott jegy:
4, HA zh 4-4 vagy 4-5;
5, HA zh 5-5
- írásbeli
- órai + ajánlott irodalom
- ZH-jegy beszámít

Ajánlott irodalom:

- 1. Dr. Bartha Dénes (szerk.): A természetszerű erdők kezelése, a kultúr- és származékerdők megújítása, Természetbúvár Alapítvány Kiadó, Budapest, 2001.**
- 2. Somogyi Zoltán: Erdő nélkül? L'Harmattan Kiadó, Budapest 2001.**
3. Dr. Mészáros Károly (szerk.): Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram - Társadalmi és Információs vitaanyag, NYME-EVGI, Sopron, 2002.
4. Dr. Varga Szabolcs: Erdészeti alapismeretek, Soproni Egyetem, 1997.
5. Pápai Gábor (szerk.): Erdőgazdák könyve, Mezőgazda Kiadó, Budapest, 1995.
6. Frank Tamás (szerk.): Természet, erdő, gazdálkodás, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Pro Silva Hungária Egyesület, Eger, 2002.

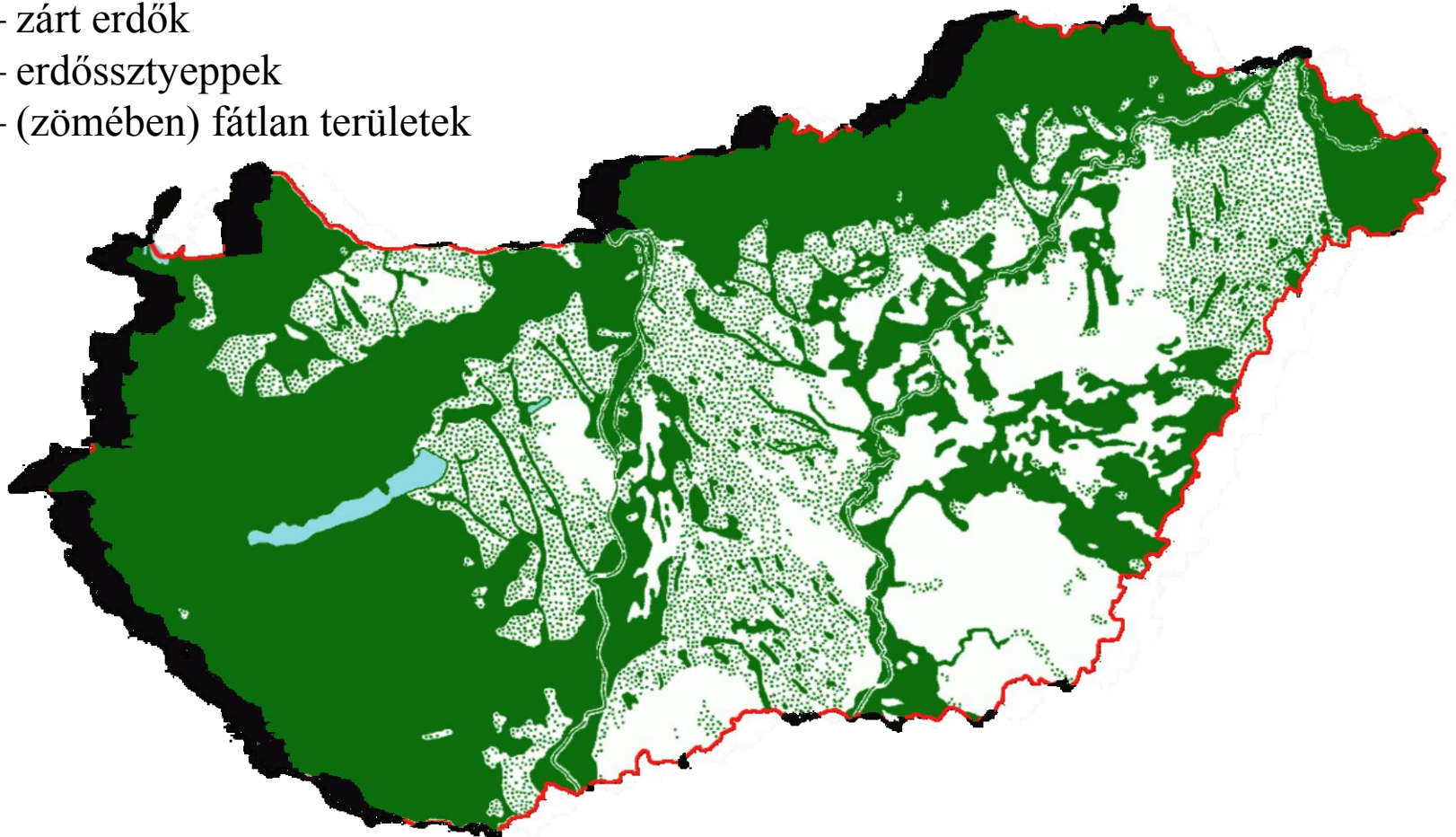
Mi az erdő?

- a szó eredete – „eredő”
- *törvényi meghatározás:* „erdőnek kell tekinteni a meghatározott fajú fás növényekből és a társult élőlényekből kialakult **életközösséget annak talajával együtt**, függetlenül attól, hogy a faállomány vagy az életközösség valamelyik más eleme átmenetileg hiányzik”
- *erdőterület:* erdővel borított földterület
>1500 m²

1. Erdészet, erdőgazdálkodás - ÁTTEKINTÉS

Jelmagyarázat:

- – zárt erdők
- – erdőssztyepppek
- – (zömében) fátlan területek

Magyarország rekonstruált természetes növénytakarója
a főbb formációkkal (85 %)
(Forrás: Bartha, 2004)

Az erdőterület változás főbb állomásai (Bartha, 2000)

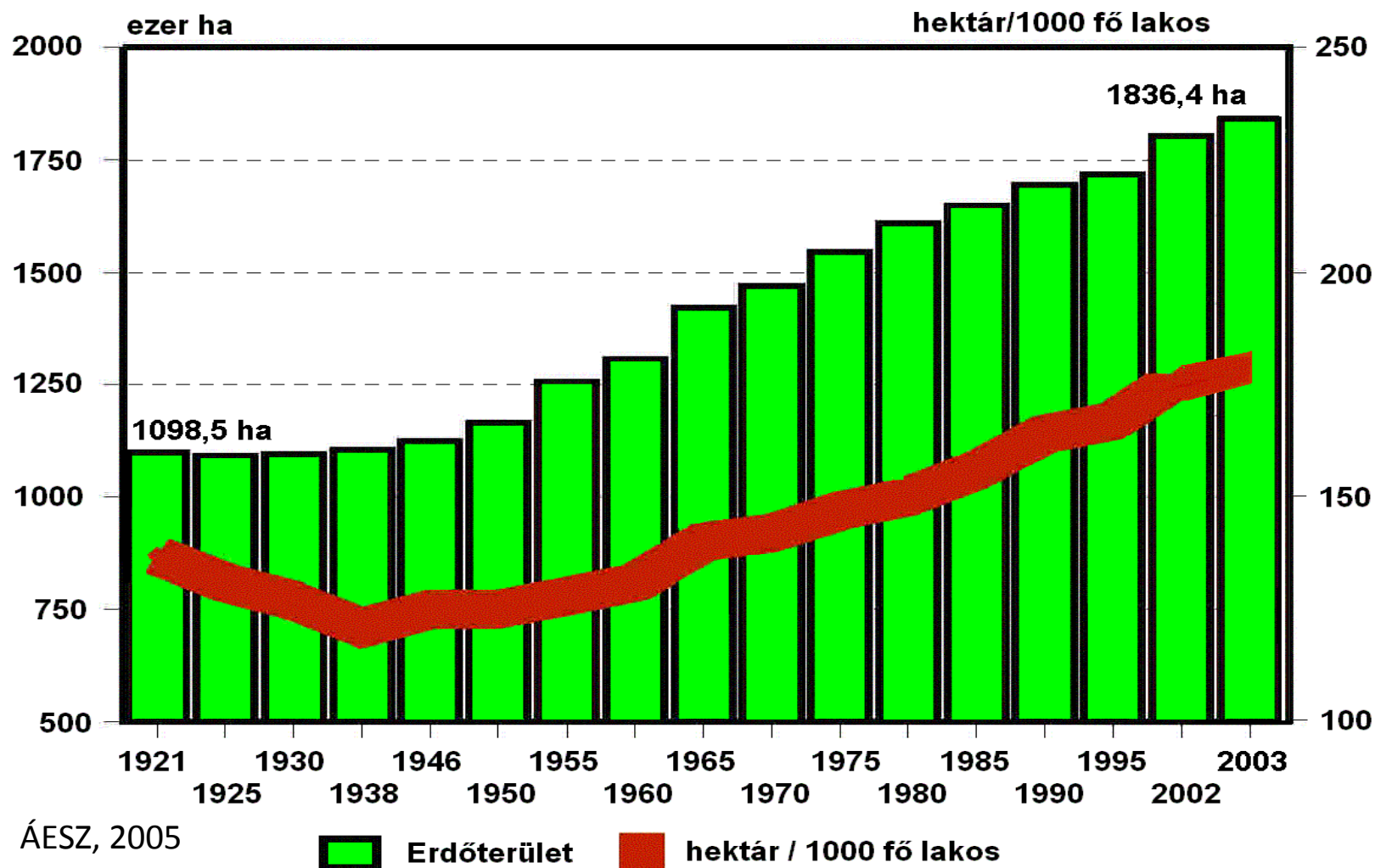
Idő / állapot			Erdősültség
Érintetlen vegetáció	(rekonstruált)	természetes	85,5 % ¹
Honfoglalás (896)			~ 60 % ²
1800			29,0 %
1920			11,8 %
2005			21,3 %

Megj.: 1- rekonstruált adat; 2 – becsült adat

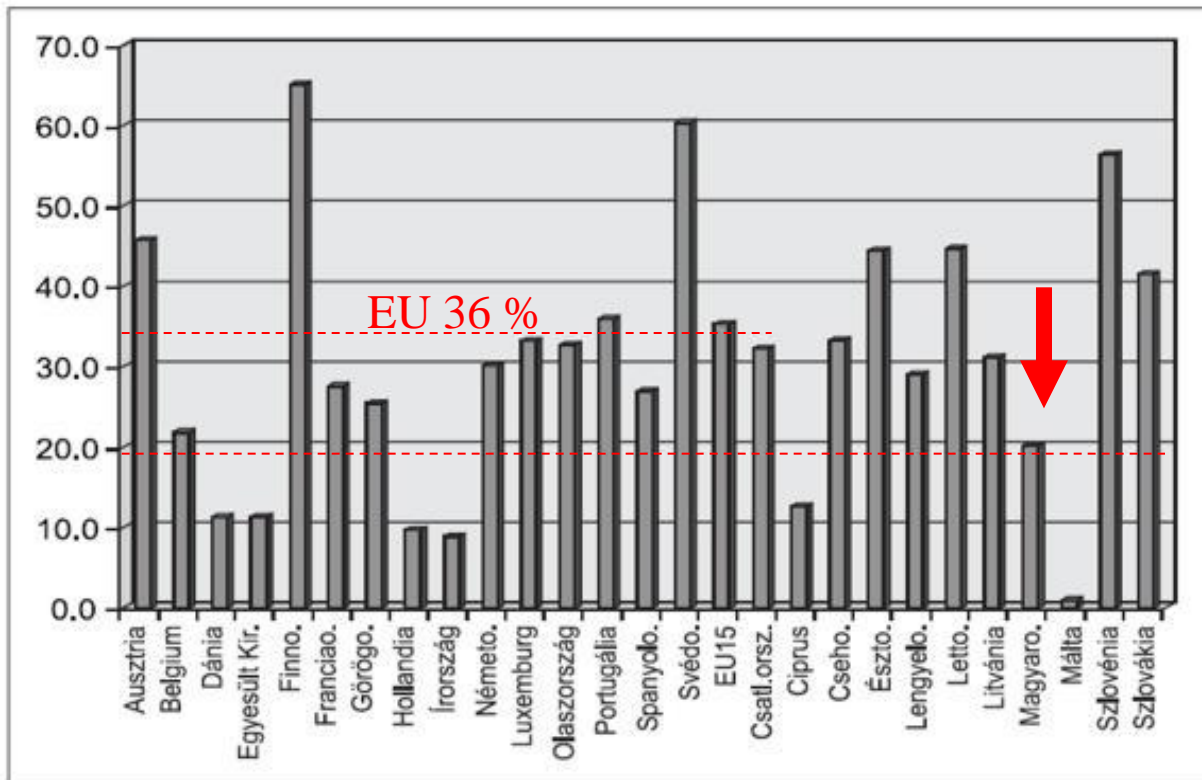
1. Erdészet, erdőgazdálkodás - ÁTTEKINTÉS

MAGYARORSZÁG ERDŐTERÜLETÉNEK ALAKULÁSA 1921-2003

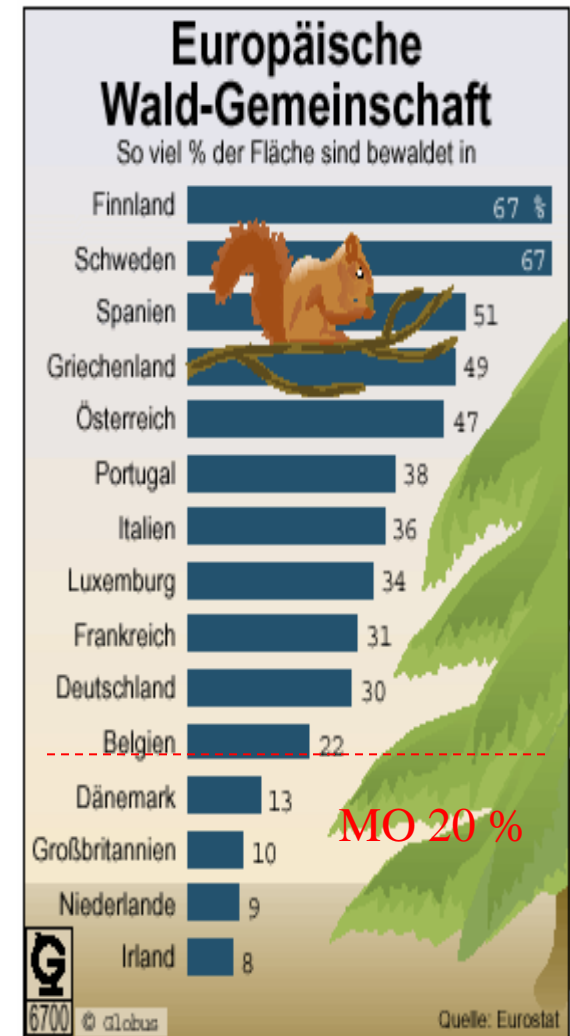

1. Erdészet, erdőgazdálkodás - ÁTTEKINTÉS

Erdősültség az Európai Unió tagállamaiban

Forrás: EUROSTAT

1. Erdészet, erdőgazdálkodás - ÁTTEKINTÉS

<i>Történeti áttekintés</i>	<i>Jogsabályok</i>	<i>Erdészeti tudományok</i>
-----------------------------	--------------------	-----------------------------

Történelem előtti idők

Középkor

Rendelet

Selmecbánya (1735)

Iparosodás

1879 trv.

Önálló erdészet (1808)

Trianon

1935 (Kaán K.) Sopron 1922-JNME

II. világháború után

1961

Rendszerváltás után

1996 (3 trv.) NYME EMK

A magyar erdőszet újkori történetének legfontosabb dátumai

- 1791 az Országgyűlés megalkotja az első feudális erdőtvényt;
- 1879 kihirdetik az első modern polgári erdőtvényt;
- 1920 az első világháborút lezáró békeszerződés következtében, az ország elveszti erdeinek 84 %-át, az erdősültség 26 %-ról 12 %-ra csökken;
- 1935 az 1935. évi IV. törvénycikk kihirdetésével, érvénybe lép az ország megváltozott természetföldrajzi viszonyainak megfelelő erdőtvény, és egyben az első magyar természetvédelmi törvény;
- 1945 államosítják a 100 kat. holdnál nagyobb magánerdőket, illetve a 10-100 kat. hold nagyságúakat állami kezelés alá vonják (1 kat. hold = 5754 m²);
- 1960 az erdőbirtokossági társulásokat leépítik, az erdők körülbelül 30 %-a szövetkezeti tulajdonba kerül;
- 1961 megjelenik a szocialista tulajdonformára alapozott 1961. évi VII. törvény az erdőkről és a vadgazdálkodásról;
- 1996 a rendszerváltozást követően, az erdőknek körülbelül 40 %-át magánosítják, továbbá a fenntartható erdőgazdálkodás törvényi szabályozásához az Országgyűlés elfogadja az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvényt.

1. Erdészet, erdőgazdálkodás - CÉLOK

TARTAMOS ERDŐGAZDÁLKODÁS

Régi erdészeti műszó, ciklusonként megtervezett, kitermelhető fatömeget jelentett.

FENNTARTHATÓ ERDŐGAZDÁLKODÁS

„A fenntartható erdőgazdálkodás az erdők és erdőterületek gondozása és használata olyan módon és ütemben, mely megőrzi biológiai sokféleségüket, megújuló képességüket, vitalitásukat és arra való képességüket, hogy most és a jövőben meghatározott ökológiai, gazdasági és társadalmi feladatokat töltsenek be helyi, országos és globális viszonylatban, és amely nem okoz károkat más környezeti rendszerekben.” (Helsinki H1 határozat, 1993)

1. Erdészet, erdőgazdálkodás – TERÜLETI és TULAJDONVISZONYOK

Időszak	Állami	Magán ¹		
1938-1945	5 %	95 %	1 107 ezer ha	11,9 %
1945-1949	73 %	27 %		
1949-1965	99 % ²	1 %		
1965-1989			1 422 ezer ha	15,3 %
1989-2004	55 %	45 %	1 980 ezer ha	21,3 %

¹ Magán, közbirtokossági, egyházi, közösségi, „nem ismert” stb.

² TSZ erdőkkel együtt

Pénzügyminisztérium

Földművelésügyi és V. M.

ÁPV Rt

Kincstári Vagyoni Ig.

Nemzeti Földalap K. Sz.

100 % állami tulajdon

**Eredményorientált tartamos
erdőgazdálkodás**

Az állami erdőterületek tulajdonosi
jogainak gyakorlója

Vagyonkezelési szerződés

Állami erdők kezelése: 19 + 3 erdőgazdasági Rt.

ÁESZ

VF

Magánerdők

NP-ok

KÖTEVIFE

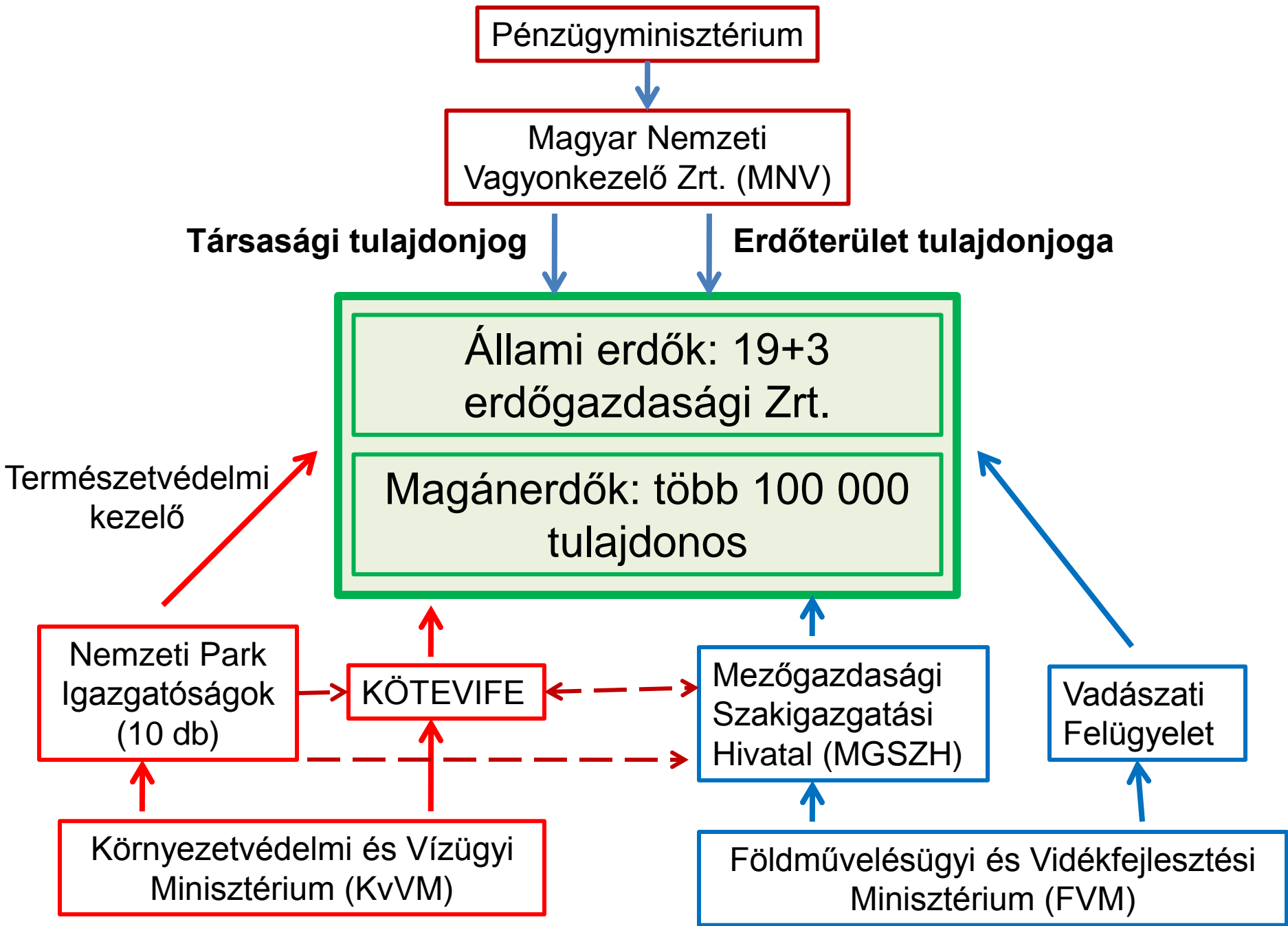
Erdővédelmi, vadvédelmi és természetvédelmi törvények

Földművelésügyi és V. M.

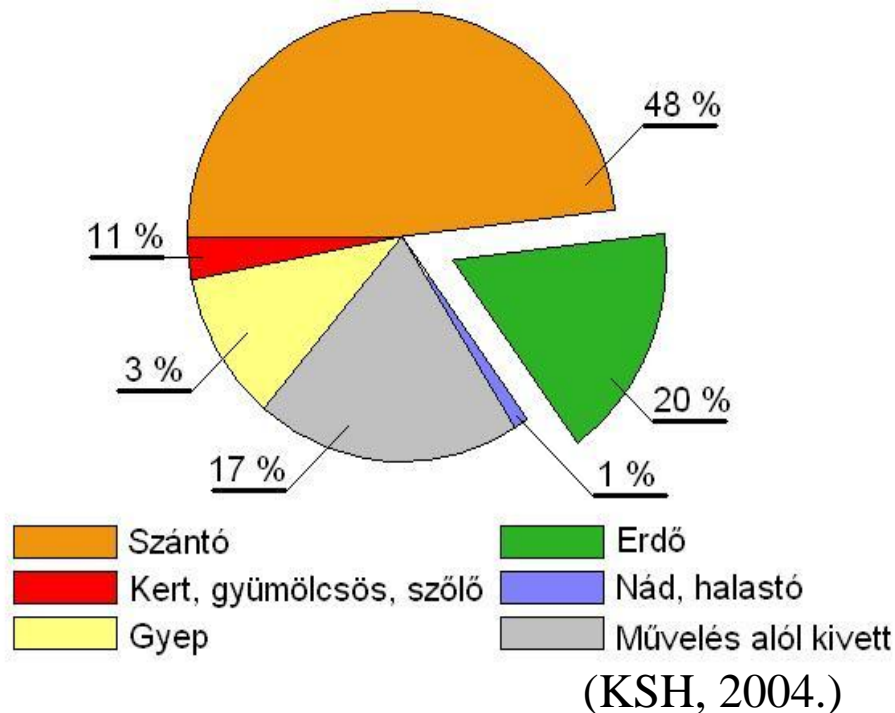
Környezetvédelmi és V. M.

1. Erdészet, erdőgazdálkodás – NÉHÁNY ADAT

Az ország földterülete művelési ágak szerint

GDP 1,5 %
 Élőfakészlet 323 M m³
 több, mint 300 Mrd Ft

Gazdasági érték mellett:

Közfunkciók – felbecsülhetetlen

- CO₂ háztartás, klímaváltozás
- Biotóp, táj, talaj, levegő védelem
- Pihenés, üdülés
- Környezetbarát nyersanyag

Erdő:	86% lombos	57% őshonos	21% országos jelentőségű védett
	14% fenyő	43% honosodott ill. klón	